EIN RÔL A
GWASANAETHAU

Cyhoeddiadau'r Comisiwn Elusennau

COMISIWN
ELUSENNAU

Y Comisiwn Elusennau

Y Comisiwn Elusennau yw rheolydd annibynnol elusennau yng Nghymru a Lloegr. Mae'n ceisio rheoleiddio elusennau yng Nghymru a Lloegr yn y dull gorau posib er mwyn cynyddu effeithiolrwydd elusennau a magu hyder a ffydd y cyhoedd. Mae'n rhaid i'r rhan fwyaf o elusennau gofrestru gyda'r Comisiwn, ond nid oes rhaid i rai mathau o elusennau gofrestru. Mae rhyw 190,000 o elusennau cofrestredig yng Nghymru a Lloegr. Mae'r fframwaith yn wahanol yn yr Alban, ac nid yw'r Comisiwn yn rheoleiddio elusennau yn yr Alban.

Mae'r Comisiwn yn darparu amrywiaeth helaeth o gyngor a chanllawiau i elusennau a'u hymddiriedolwyr, ac yn aml iawn gall helpu gyda phroblemau. Rhaid i elusennau cofrestredig gydag incwm blynyddol o fwy na £10,000 roi gwybodaeth flynyddol i'r Comisiwn. Mae pwerau eang gan y Comisiwn i ymyrryd ym musnes elusen pan fydd pethau wedi mynd o'i le.

Fe welwch fwy o wybodaeth am y Comisiwn ynghyd ag amrywiaeth o ganllawiau i elusennau ar ein gwefan www.charitycommission.gov.uk, neu drwy gysylltu â'r Comisiwn Elusennau Uniongyrchol:

Ffôn: **0845 300 0218**

Typetalk: **0845 300 0219**

Trwy'r post: **Comisiwn Elusennau Uniongyrchol**
Blwch SP 1227
Lerpwl
L69 3UG

v1.1.3
Cyhoeddwyd gan y Comisiwn Elusennau

A. Cyhoeddiadau sydd ar gael gan y Comisiwn

Rydym yn cynhyrchu amrywiaeth o gyhoeddiadau, mewn amryw o fformatau, sy'n darparu gwybodaeth am y gyfraith elusennau, arferion da cymeradwy, dyletswyddau ymddiriedolwyr elusen, a'n rôl fel rheolydd elusennau. Mae'r llyfryn hwn yn rhestru'r hyn sydd ar gael gan y Comisiwn, gan gynnwys codau archeb a dyddiad y fersiwn diweddaraf, i'ch helpu adnabod y wybodaeth y mae ei hangen arnoch neu rydych eisiau ei gwybod. I archebu unrhyw un o'n cyhoeddiadau, ffoniwch y Comisiwn Elusennau Uniongyrchol ar 0845 300 0218.

Chyoeddiad	Cod archeb	Dyddiad y fersiwn
Yr Ymddiriedolwr Hanfodol: Yr hyn y mae angen i chi wybod	CC3	2/08
Yr Ymddiriedolwr Hanfodol: Cyflwyniad	CC3a	1/07
Cais i gofrestru elusen (pecyn)	CC5	4/08
Taliadau Ex Gratia gan Elusennau	CC7	12/01
Rheolaethau Ariannol Mewnol i Elusennau	CC8	12/03
Dweud eich dweud: Canllaw ar Ymgyrchu a Gweithgareddau Gwleidyddol gan Elusennau	CC9	3/08
Nodweddion Elusen Effeithiol	CC10	7/08
Treuliau a thaliadau ymddiriedolwyr	CC11	6/08
Rheoli Trafferthion Ariannol a Methdaliad mewn Elusennau	CC12	9/04
Gwasanaeth Dal Tir y Ceidwad Swyddogol i Elusennau	CC13	9/04
Buddsoddi Cronfeydd Elusennol: Egwyddorion Sylfaenol	CC14	12/04
Cyfrifon ac Adroddiadau Elusennau: Yr hanfodion Ebrill 2008	CC15a	4/08
Cyfrifon ac Adroddiadau Elusennau: Yr hanfodion Ebrill 2009	CC15b	4/09
Pecyn Cyfrifon Derbyniadau a Thaliadau	CC16	4/09
Pecyn Cyfrifon Croniadau	CC17	4/09
Defnyddio Neuaddau Eglwysi ar gyfer Neuadd Bentref a Dibenion Elusennol Eraill	CC18	7/01
Elusennau a Chodi Arian	CC20	4/08
Cofrestru fel Elusen	CC21	4/08
Dewis a Pharatoi Dogfen Lywodraethol	CC22	4/08
Elusennau sydd wedi'u Hesgusodi	CC23	4/08
Cynnwys Defnyddwyr: Buddiolwyr sy'n dod yn ymddiriedolwyr	CC24	3/00
Darparu Alcohol ar Safleoedd Elusennau	CC27	11/02
Gwerthu Tir Elusennau	CC28	11/08

Cael hyd i ymddiriedolwyr newydd: Yr hyn y mae angen i elusennau ei wybod	CC30	10/07
Archwiliad Annibynnol o Gyfrifon Elusennau: Canllaw Ymddiriedolwyr	CC31	10/08
Archwiliad Annibynnol o Gyfrifon Elusennau: Canllaw Archwilwyr	CC32	10/08
Prynu Tir	CC33	4/01
Cydweithio a chyfuniadau: Cyflwyniad	CC34	7/08
Newid dogfen lywodraethol eich elusen	CC36	3/08
Elusennau a Darparu Gwasanaeth Cyhoeddus: Cyflwyniad a Throsolwg	CC37	2/07
Apeliadau adeg Trychineb: Canllawiau'r Twrnai Gwladol	CC40	1/02
Penodi Enwebeion a Gwarcheidwaid: Arweiniad dan adran 19(4) Deddf Ymddiriedolwyr 2000	CC42	2/01
Ymgorffori Ymddiriedolwyr Elusennau	CC43	7/02
Cwynion am Elusennau	CC47	6/08
Elusennau a Chyfarfodydd	CC48	5/03
Elusennau ac Yswiriant	CC49	2/07

Y Comisiwn Elusennau a Rheoleiddio

Mae'r cyhoeddiad hwn yn adlewyrchu ymagwedd y Comisiwn Elusennau at reoleiddio'r sector elusennol. Mae'n ailddatgan yr egwyddor bod rhaid i elusennau fod yn rhydd ac yn annibynnol ar llywodraeth, ac mae'n crynhoi'r saith egwyddor y byddwn yn gweithio tuag at eu cyflawn wrth reoleiddio sector sy'n hollbwysig i fywyd economaidd, cymdeithasol a diwylliannol.

Canllawiau Budd Cyhoeddus

Elusennau a Budd Cyhoeddus yw canllawiau statudol y Comisiwn Elusennau ar fudd cyhoeddus. Dyma ganllawiau'r Comisiwn Elusennau ar fudd cyhoeddus a'r hyn y dylai ymddiriedolwyr elusen ei ystyried er mwyn dangos bod amcanion eu helusen er budd y cyhoedd. Fe'u hategir gan ganllawiau pellach ar gyfer meysydd elusennol penodol.

Elusennau a Budd Cyhoeddus	PB1	12/08
Atal neu Leddfu Tlodi er Budd Cyhoeddus	PB2	12/08
Hyrwyddo Addysg er Budd Cyhoeddus	PB3	12/08
Hyrwyddo Crefydd er Budd Cyhoeddus	PB4	12/08
Budd Cyhoeddus a Chodi Ffïoedd	PB5	12/08

Dogfennau Llywodraethol Enghreifftiol Cyhoeddiad

Cwmnïau Elusennol: Memorandwm ac Erthyglau Cymdeithasu Enghreifftiol	GD1	7/08
Ymddiriedolaethau Elusennol: Gweithred Ymddiriedolaeth Enghreifftiol	GD2	11/07
Cymdeithasau Elusennol: Cyfansoddiad Enghreifftiol	GD3	11/07

Cyhoeddiadau'r Adolygiad o'r Gofrestr

Cyfres o adroddiadau ar agweddau ar statws elusennol. Mae'r canlynol ar gael o hyd mewn print, ac mae'r rhain ac eraill ar gael ar ein gwefan:

Yr Adolygiad o'r Gofrestr Elusennau	RR1
Cydnabod Dibenion Elusennol Newydd	RR1a
Elusennau sy'n Rhoi Cymorth i'r Di-waith	RR3
Annibyniaeth Elusennau ar y Wladwriaeth	RR7
Amgueddfeydd ac Orielau Celf	RR10

Adroddiad Ymchwil

Cyfres o adroddiadau cyffredinol ar themâu sy'n effeithio ar elusennau.

Recriwtio, Dewis a Sefydlu Ymddiriedolwyr	RS1
Elusennau a Phartneriaid Masnachol	RS2
Cronfeydd Wrth Gefn Elusennau	RS3
Cydweithio a Chyfuniadau	RS4
Elusennau Bach a Chronfeydd Wrth Gefn	RS5
Cerrig Milltir - Rheoli digwyddiadau allweddol ym mywyd elusen	RS6
Elusennau Aelodaeth	RS7
Tryloywder ac Atebolrwydd	RS8
Neuaddau Pentref a Chanolfannau Cymunedol	RS9
Rhwydd hynt trwy ddechrau da: Recriwtio a Sefydlu Ymddiriedolwyr	RS10
Lle i Gwyno? Sut mae elusennau yn rheoli cwynion am eu gwasanaethau	RS11
Adfywio: Ystod, rôl a phroffil elusennau adfywio	RS12
Datgelu'r cyfan: Swm a pholisïau cronfeydd wrth gefn elusennau	RS13
Yn eu geiriau eu hunain: Sut mae elusennau wedi ymateb ym	RS14

mlwyddyn gyntaf y Ffurflen Gwybodaeth Gryno	
Darparu gwasanaeth: Y dyfodol i elusennau sy'n darparu gwasanaethau cyhoeddus	RS15
Elusennau sy'n gweithio ym maes hawliau dynol (gwefan yn unig)	RS16
Mynd yn Wyrdd: Elusennau a Chyfrifoldeb Amgylcheddol gwasanaethau cyhoeddus	RS17
Dal yn Fantol: Golwg newydd ary berthynas rhwng elusennan a buddiolwyn	RS18

Cyhoeddiadau sydd ar gael mewn ieithoedd eraill

Mae pob un o'n cyhoeddiadau ar gael yn Saesneg.

Mae Yr Ymddiriedolwr Hanfodol: Cyflwyniad (CC3a) ar gael ar ein gwefan mewn Arabeg, Bengaleg, Tsieinëeg, Gwjarati, Punjabeg, Somaleg ac Wrdw.

Cyhoeddiadau sydd ar gael mewn fformatau eraill

Mae cyhoeddiadau newydd a diwygiedig a gyhoeddwyd o 2007 ymlaen ar gael ar ddisg gryno, ac mae'r teitlau hynach ar gael ar gasét sain. Pan fyddwch yn gwneud cais am gasét sain dylech roi **AC**, o flaen y rhif, hy CC9 = AC9. Yn yr un modd ar gyfer cryno ddisg, dylech roi **CD** o flaen y rhif, hy CC3 = CD3.

Mae testun y rhan fwyaf o'n cyhoeddiadau ar gael mewn Braille neu brint mawr ar gais hefyd. Ffoniwch y Comisiwn Elusennau Uniongyrchol i drefnu hyn a chaniatewch 15 diwrnod gwaith ar gyfer dosbarthu.

B. Cyhoeddiadau cysylltiedig â'r Comisiwn sydd ar gael gan gyhoeddwyr eraill

Mae nifer o gyhoeddiadau a gynhyrchir gan gyrff eraill a thai cyhoeddi masnachol sy'n ymwneud ag elusennau. Mae'r cyhoeddiadau a restrir isod yn rhai sy'n ymwneud yn benodol â gwaith y Comisiwn, a chyhoeddiadau y gwnaethom gyfraniad sylweddol at eu cynhyrchu.

Mae Cyfrifon ac Adroddiadau Elusennau - Datganiad o Arferion Cymerdawy (SORP 2005) ar gael o'r cyhoeddwr, CCH, pris £15 y copi a £4.95 tâl post a phacio. I archebu ffoniwch CCH ar 0870 777 2906 (rhwng 8.30am a 5.30pm yn ystod yr wythnos) neu anfonwch e-bost at ei wasanaethau cwsmeriaid, gan ddyfynnu cod cynnyrch CCSORP yn customer.services@cch.co.uk. Fel arall archebwch ar-lein yn www.cch.co.uk. Gallach weld hwn ar-lein ar ein gwefan hefyd un www.charitycommission.gov.uk

Comisiynwyr Elusennau Cymru a Lloegr: Adroddiad Blynyddol
Mae ein Hadroddiadau Blynyddol ar gyfer y blynyddoedd diwethaf ar gael i'w prynu gan TSO (Y Llyfrfa) neu gan unrhyw un o'u hasiantau achrededig. I gysylltu â Chanolfan Gyhoeddi TSO, ffoniwch 0870 600 5522, ffacsiwch 0870 600 5533, neu e-bostiwch customer.services@tso.co.uk

Deddf Elusennau 2006: Yr Hyn y mae Angen i Ymddiriedolwyr Wybod
Mae'r canllaw hwn i'r Ddeddf newydd ar gael o Swyddfa'r Trydydd Sector trwy linell archebu cyhoeddiadau'r Adran Busnes Menter a Diwygio Rheoleiddiol. I archebu, ffoniwch 0845 0150010 (rhwng 8.30am a 5.30pm yn ystod yr wythnos) gan ddyfynnu cyfeirnod: 07/Z2. Mae'r cyhoeddiad hwn yn rhad ac am ddim ac wedi'i gyfyngu i 20 copi y cwsmer.

C. Sut i gael copïau o'n cyhoeddiadau

Mae'r rhan fwyaf o'n cyhoeddiadau ar gael mewn fformat HTML a PDF ar ein gwefan. Os hoffech gael copïau printiedig o unrhyw un o'n cyhoeddiadau, ffoniwch y Comisiwn Elusennau Uniongyrchol ar **0845 300 0218** 08:00-20:00 awr Llun - Gwener a 09:00-13:00 awr ar ddydd Sadwrn (ac eithrio gwyliau cenedlaethol). Mae gwasanaeth typetalk gennym hefyd ar 0845 300 0219 i alwyr sydd â nam ar y clyw neu'r lleferydd. Fel arall, ysgrifennwch at:

Comisiwn Elusennau Uniongyrchol
Blwch SP 1227
Lerpwl
L69 3UG

Mae pob un o'n cyhoeddiadau a restrir yn adran A yn rhad ac am ddim, ond caniatewch hyd at 10 diwrnod gwaith ar gyfer dosbarthu archebion. Sylwch hefyd fod nifer o'r archebion (a phob archeb fawr) yn cael eu hanfon trwy negesydd, felly mae'n bwysig lle bynnag y bo'n bosib eich bod yn rhoi cyfeiriad lle y bydd rhywun ar gael i dderbyn yr archeb.

Ceisiwn sicrhau ein bod yn cynnig y gwasanaeth cwsmeriaid gorau posib. Os nad yw'r gwasanaeth a ddarparwn yn foddhaol am unrhyw reswm, cysylltwch â'r Comisiwn Elusennau Uniongyrchol a rhowch fanylion llawn - gwnawn ein gorau glas i unioni pethau a dysgu unrhyw wersi ar gyfer y dyfodol.

Gallwch gael fersiynau print bras o'r cyhoeddiad hwn gan y Comisiwn Elusennau ar 0845 300 0218

Comisiwn Elusennau

Ffôn: **0845 300 0218**

Typetalk: **0845 300 0219**

Trwy'r post: **Comisiwn Elusennau Uniongyrchol**
Blwch SP 1227
Lerpwl
L69 3UG

Gwefan: **www.charitycommission.gov.uk**

Crëwyd a chynhyrchwyd gan: Adran Ddylunio, Comisiwn Elusennau